

MIORIȚA

Pe-un picior de plai,
 Pe-o gură de rai,
 Iată vin în cale,
 Se cobor la vale
 Trei turme de miei,
 Cu trei ciobănei.
 Unu-i moldovan,
 Unu-i ungurean
 Și unu-i vrâncean.
 Iar cel ungurean
 Și cu cel vrâncean,
 Mări, se vorbiră,
 Ei se sfătuiră
 Pe l-apus de soare
 Ca să mi-l omoare
 Pe cel moldovan,
 Că-i mai ortoman
 Ș-are oi mai multe,
 Mândre și cornute,
 Și cai învățați
 Și câni mai bărbați.
 Dar cea mioriță,
 Cu lână plăviță,
 De trei zile-ncoace
 Gura nu-i mai tace,
 Iarba nu-i mai place.
 — Mioriță laie,
 Laie, bucălaie,
 De trei zile-ncoace
 Gura nu-ți mai tace!
 Ori iarba nu-ți place,
 Ori ești bolnăvioară,
 Drăguță mioară?

— Drăguțele bace,
 Dă-ți oile-ncoace,
 La negru zăvoi,
 Că-i iarbă de noi
 Și umbră de voi.
 Stăpâne, stăpâne,
 Îți cheamă ș-un câne,
 Cel mai bărbătesc
 Și cel mai frățesc,
 Că l-apus de soare
 Vreau să mi te-omoare
 Baciul ungurean
 Și cu cel vrâncean!
 — Oiță bârsană,
 De ești năzdrăvană
 Și de-a fi să mor
 În câmp de mohor,
 Să spui lui vrâncean
 Și lui ungurean
 Ca să mă îngroape
 Aice, pe-aproape,
 În strunga de oi,
 Să fiu tot cu voi;
 În dosul stâniei,
 Să-mi aud câinii.
 Aste să le spui,
 Iar la cap să-mi pui
 Fluieraș de fag,
 Mult zice cu drag!
 Fluieraș de os,
 Mult zice duios!
 Fluieraș de soc,
 Mult zice cu foc!

Vântul, când a bate,
Prin ele-a răzbate
Ș-oile s-or strânge,
Pe mine m-or plânge
Cu lacrimi de sânge!
Iar tu de omor
Să nu le spui lor.
Să le spui curat
Că m-am însurat
C-o mândră crăiasă,
A lumii mireasă;
Că la nunta mea
A căzut o stea;
Soarele și luna
Mi-au ținut cununa.
Brazi și pâlținași
I-am avut nuntași,
Preoți, munții mari,
Paseri, lăutari,
Păsărele mii
Și stele făclii!
Iar dacă-i zări,
Dacă-i întâlni
Măicuță bătrână,
Cu brâul de lână,
Din ochi lăcrimând,
Pe câmp alergând,
De toți întrebând
Și la toți zicând:

„Cine-a cunoscut
Cine mi-a văzut
Mândru ciobănel,
Tras printr-un inel?
Fețișoara lui,
Spuma laptelui;
Mustăcioara lui,
Spicul grâului;
Perișorul lui,
Peana corbului;
Ochișorii lui,
Mura câmpului!”
Tu, mioara mea,
Să te-nduri de ea
Și-i spune curat
Că m-am însurat
C-o fată de crai,
Pe-o gură de rai.
Iar la cea măicuță
Să nu spui, drăguță,
Că la nunta mea
A căzut o stea,
C-am avut nuntași
Brazi și pâlținași,
Preoți, munții mari,
Paseri, lăutari,
Păsărele mii,
Și stele făclii!

(Vasile Alecsandri, *Poezii populare ale românilor*,
București, 1866, pp. 1-3)

O AIA NĂZDRĂVANĂ

La Picior-de-munte,
Pe dealuri mărunte,
Prin plaiuri tăcute,
De vânturi bătute,
Urcă și scoboară
Și drumul măsoară
Trei turme de oi,
De oi, tot țigăi,
Cu harnici dulăi,
Ș-un mândru cioban,
Tânăr moldovean,
Cu trei dorojani,
Feciori de mocani.

Sub poale de munte,
Pe dealuri mărunte,
Prin crânguri tăcute,
Apa-i răcoroasă,
Frunza e umbroasă
Și iarba pletoasă;
Apa de băut,
Frunza de șezut,
Iarba de păscut.

Foaie ș-o lalea,
Cioban, d-ajungea,
Crângul de vedea,
Stân-apropia,
Semn i se făcea
Și-n loc se oprea:
Dulăi odihnea,
Pe gânduri cădea.
Dar, pe când ședea

De se tot gândea,
O oaie bârsană,
Oaie năzdrăvană,
Nici iarbă păștea,
Nici apă nu bea,
Nici umbră-i plăcea,
Ci mereu umbla
Și mereu zbiera.

Cioban, d-o vedea,
Lângă ea se da
Și mi-o cerceta,
Și mi-o întreba:
— „Oiță, oiță,
Oiță plăviță,
Oiță bălană,
Cu lâna bârsană,
De trei zile-ncoace
Gurița nu-ți tace:
Apa rău îți face,
Ori iarba nu-ți place,
Ori nu-ți vine bine
Să mai fii cu mine?”
Oița bârsană,
Oaie năzdrăvană,
Dacă-l auzea,
Din gură-i zicea:
— „Stăpâne, stăpâne,
Stăpâne jupâne,
Drag stăpân al meu,
Dat de Dumnezeu,
Iarba mie-mi place,
Apa rău nu-mi face
Și mult îmi e bine
Să fiu tot cu tine,
Dar gura nu-mi tace
De trei zile-ncoace,
Că semn mi se face:
Că ai dorojani,
Feciori de mocani,

Sunt trei veri primari,
 Și ei mi s-au dus,
 S-au dus în ascuns
 De s-au domuit¹
 Și mi s-au vorbit,
 Și mi s-au șoptit,
 La apus de soare
 Să mi te omoare,
 Subt poale de munte,
 Prin crânguri tăcute,
 Oi când aromesc
 Și câini ostenesc.”

Cioban, d-auzea,
 Cu oaia vorbea,
 Din gură-i grăia:
 — „Oiță, oiță,
 Oiță plăviță,
 Oiță bălană,
 Cu lâna bârsană,
 De ești năzdrăvană
 Și dac-ai văzut
 Semn că-ț’ s-a făcut,
 Și d-ai auzit
 Cum s-au domuit
 Și cum s-au vorbit
 Și cum s-au șoptit
 Ai trei dorojani,
 Feciori de mocani,
 Slugi de nouă ani,
 Dacă m-or urî
 Și m-or omorî,
 Vina lor o fi,
 Păcatu și-or plăti.
 Iar tu, oaia mea,
 Să le spui așa,
 De te-or asculta:
 Io, cât am trăit,

¹ *A se domui* – a se sfătui.

Oi am îngrijit,
Câinii am hrănit,
Pe ei i-am plătit;
Să le mai spui iar,
De n-o fi-n zadar,
Ca să mă îngroape
De stână aproape,
Oi ca să-mi privesc,
Dor să-mi potolesc;
Spre partea de luncă,
Aproape de strungă,
Strunga oilor,
Jocul mieilor,
Dorul bacilor,
În dosul stânii
Să-mi auz câinii,
Că ei, d-or lătra,
Stăpân c-or chema;
Să le mai spui iar,
De n-o fi-n zadar,
Să le spui așa,
De te-or asculta:
Când m-or îngropa
Și m-or astupa,
Să-mi puie la cap
Ce mi-a fost drag,
Căvălaș de soc,
Mult zice cu foc;
Căvălaș de os,
Mult zice duios;
Căvălaș cu fire,
Mult zice subțire;
Vânt când o sufla,
Fluier o cânta,
Oile-or sălta
Și s-or aduna,
Câini-or auzi,
La mine-or veni,
La mine s-or strânge,
Pe mine m-or plânge

Cu lacrimi de sânge.
Și tu, oaia mea,
Tu dacă-i vedea
O mândră fetiță
Cu neagră cosiță
Prin crânguri umblând,
Din gură cântând,
Din ochi lăcrămând,
De mine-ntrebând,
Să nu-i spui că sunt
Culcat sub pământ,
Ci că m-am tot dus,
Dus pe munte-n sus,
Prin vârfuli cărunte,
Dincolo de munte,
Căvălaș să-mi dreg,
Flori ca să-i culeg
Pentru nunta mea
Ce-o să fac cu ea.”

Vorba nu sfârșea,
Dorojani venea
Și se repezea
Și mi-l răpunea,
Turmele să-i ia.
Iar, de-l omora,
Ei mi-l îngropa
La brâu de perdea,
’N strunga oilor,
Jocul mieilor,
Dorul bacilor;
În dosul stânii,
Unde dorm câinii.
Ei, de-l îngropa,
La cap îi pune
Căvălaș de soc,
Mult zice cu foc;
Căvălaș de os,
Mult zice frumos;
Căvălaș cu fire,

Mult zice subțire.
Vântul când bătea,
În caval sufla,
De jale-mi cânta:
Oi că se strângea,
Câini că s-aduna,
Oile plângând,
Câinii tot lătrând,
Pe stăpân chemând.
Așa, tot așa,
Vremea vremuia,
Dar oaia bârsană,
Oaia năzdrăvană,
Ea se tot uita,
Și nu mai vedea
Pe mândra fetiță
Cu neagră cosiță,
Prin crânguri umblând,
Din gură cântând,
De el întrebând,
Să-i spuie că-i dus,
Dus pe munte-n sus,
Dincolo de munte,
Prin vârfuri cărunte,
Căvălaș să-și dreagă
Și flori să-i culeagă.

(G. Dem Teodorescu, *Poesii populare române*,
București, 1885, pp. 435-437)

MAICA BĂTRÂNĂ¹

Joi dă dimineață,
Pă rouă, pă ceață,
Vreme turburată
Piste lumea toată!
Plimbă-mi-să, poartă,
D-o babă bătrână,
Cu doi dinți în gură,
Cu iea dă sârmă,
Cu brâu dă lână,
Dă păr dă cămilă!
Dân cârji cârjâind,
Dân ochi ea plângând,
Dân gură-ntrebând
Pă cine-ntâlnind:
— „Cine mi-a văzut,
Pă drum ori pă câmp,
D-un voinic trecând?
Fețișoara lui,
Spuma laptelui!
Ochișorii lui,
Două mure negre,
Coapte-ntr-un rug verde!
Coapte la pământ,
Neajunse dă vânt!
Coapte la răcoare,
Neajunse dă soare!
Sprâncenili lui,
Pana corbului!
Mustăcioara lui,
Spicul grâului!
Călușălul lui,

¹ În original, titlul baladei este *Joi dă dimineață*.

Puiu zmeului!
Șăulița lui,
Țeasta zmeului!
Chingulița lui,
Două năpârci negre,
Dân guri încleștate,
Din coade-nnodeate,
La el chingi sunt date!
Frâulețu lui,
Doi balauri galbeni,
Dân guri încleștați,
Dân coade-nnodeați,
La el frâu sunt dați!
Pofilașul¹ lui,
Două năpârci negre,
Dân guri încleștate,
Dân coade-nnodeate,
La el pofil date”.
Mereu cârjâind,
Pă drum, piste câmp,
Mereu întrebând,
Nimini răspunzând.
Și tot cârjâia,
Până mi-ajungea,
Dă Dunăre da,
Din gură grăia:
— „Dunăre, Dunăre!
Drum fără pulbere,
Și fără văgaj²,
Drum dă la oraș,
Nu cumva-i văzut,
Pă unde-ai trecut,
Pă drum, piste câmp,
D-un voinic trecând?”
Dunărea-i grăia:
— „Tu, babă bătrână,
Cu doi dinți în gură,

¹ *Pofil* – cureaua hamului.

² Făgaș.

Cu iea dă sârmă,
 Cu brâu dă lână,
 Dă păr dă cămilă!
 Eu l-oi fi văzut,
 Nu l-am cunoscut!”
 — „Gaica¹ să ți-l spuie:
 D-un voinicel nalt,
 Nalt și sprâncenat!
 Sprâncenili lui,
 Pana corbului!
 Fețișoara lui,
 Spuma laptelui!
 Ochișorii lui,
 Două mure negre,
 Coapte-ntr-un rug verde!
 Coapte la răcoare,
 Neajunse dă soare!
 Coapte la pământ,
 Neajunse dă vânt!
 Mustăcioara lui,
 Spicul grâului!
 Călușălul lui,
 Puiu zmeului!
 Șăulița lui,
 Țeasta zmeului!
 Chingulița lui,
 Două năpârci negre,
 Dîn guri încleștate,
 Dîn coade-nnodeate,
 La el chingi sunt date!
 Frâulețu lui,
 Doi balauri galbeni,
 Dîn guri încleștați,
 Dîn coade-nnodeați,
 La el frâu sunt dați!
 Pofilașul lui,
 Două năpârci negre,
 Dîn guri încleștate,

¹ Gaică – lele, țată.

Dân coade-nnodeate,
La el pofil date!”
Dunărea asculta,
Dân gură zicea:
— „Tu, babă bătrână,
Cu doi dinți în gură,
Cu iea dă sârmă,
Cu brâu dă lână,
Dă păr dă cămilă!
Eu că n-am văzut
Pă unde-am trecut,
Pă drum, piste câmp,
Astfel dă voinic!
Dar tu să te duci
La soră-mea Lună,
Că ea luminează
Ziua pă uliți,
Noaptea pă costiți!
Ea l-o fi văzut
Undeva trecând,
Pă drum ori pă câmp!”
Baba că-mi pleca,
Pă drum că-mi mergea;
Dân cârji cârjâind,
Nimini răspunzând,
La Lună ajungând.
Și cum ajungea,
Din gură zicea:
— „Luniță, Luniță!
Cum ești luminoasă,
Să-mi fii și voioasă!
Cum luminătoare,
Să-mi fii vorbitoare!
Nu cumv-ai văzut
Pă unde-ai trecut,
Pă drum, piste câmp,
Vrun voinic trecând?”
Luna-i răspundea:
— „Tu, babă bătrână,
Cu doi dinți în gură,

Cu iea dă sârmă,
Cu brâu dă lână,
Dă păr dă cămilă!
Eu l-oi fi văzut,
Nu l-am cunoscut!”
Baba că zicea:
— „Gaica să-ți-l spuie:
D-un voinicel nalt,
Nalt și sprâncenat!
Sprâncenili lui,
Pana corbului!
Fețioara lui,
Spuma laptelui!
Ochișorii lui,
Două mure negre,
Coapte-ntr-un rug verde!
Coapte la pământ,
Neajunse de vânt!
Coapte la răcoare,
Neajunse dă soare!
Mustăcioara lui,
Spicul grâului!
Călușălul lui,
Puiu zmeului!
Șăulița lui,
Țeasta zmeului!
Chingulița lui,
Două năpârci negre,
Dân guri încleștate,
Dân coade-nnodeate,
La el chingi sunt date!
Frâulețu lui,
Doi balauri galbeni,
Dân guri încleștați,
Dân coade-nnodeați,
La el frâu sunt dați!
Pofilașul lui,
Două năpârci negre,
Dân guri încleștate,
Dân coade-nnodeate,

Pofili sunt date!”
Luna asculta,
Dîn gură zicea:
— „Tu, babă bătrână,
Cu doi dinți în gură,
Cu iea dă sarmă,
Cu brăul de lână,
Dă păr dă cămilă!
Eu că n-am văzut
Astfel de voinic,
Pă drum, piste câmp,
Undeva trecând!
Dar tu să te duci
La soră-mea Ceață,
Ceață negureață!
Că ea mi să lasă
Și mi să răvarsă
Printre pomi mărunți,
Prin vâlcele-adânci
Și pă munți cărunți!
Ea l-o fi văzut
Undeva trecând,
Pă drum, piste câmp.”
Baba iar pleca
Și mi să ducea,
Dîn cârji cârjâind,
Dîn gură strigând,
Nimini răspunzând!
Și ea să ducea,
La Ceață-ajungea,
Dîn gură zicea:
— „Ceață, Cețișoară,
Să-mi fii vorbitoare,
Cum ești curgătoare!
Eu te-oi întreba,
Tu mi-oi răspunde!
Nu cumv-ai văzut,
Pă unde-ai trecut,
Pă drum, piste câmp,
Vrun voinic trecând?”

Ceața că-i zicea:
— „Tu, babă bătrână,
Cu doi dinți în gură,
Eu l-oi fi văzut,
Nu l-am cunoscut!”
Baba că-i zicea:
— „Gaica să ți-l spuie:
D-un voinicel nalt,
Nalt și sprâncenat!
Sprâncenili lui,
Pana corbului!
Fețișoara lui,
Spuma laptelui!
Ochișorii lui,
Două mure negre,
Coapte-ntr-un rug verde!
Coapte la pământ,
Neajunse dă vânt!
Coapte la răcoare,
Neajunse dă soare!
Mustăcioara lui,
Spicul grâului!
Călușălul lui,
Puiu zmeului!
Șăulița lui,
Țeasta zmeului!
Chingulița lui,
Două năpârci negre,
Dân guri încleștate,
Dân coade-nnode,
La el chingi sunt date!
Frâulețu lui,
Doi balauri galbeni,
Dân guri încleștați,
Dân coade-nnodeați,
La el frâu sunt dați!
Pofilașul lui,
Două năpârci negre,
Dân guri încleștate,
Dân coade-nnode,

La el pofil date!”
Ceața c-asculta,
Dân gură grăia:
— „Tu, babă bătrână,
Cu doi dinți în gură,
Cu iea dă sârmă,
Cu brâu dă lână,
Dă păr dă cămilă!
Eu că am văzut
Astfel de voinic!
Iar tu să te duci
La cei brazi înalți,
Nalți și dăfăimați,
Dă frunză încărcați!
Acolo-i căzut,
Dân luptă rănit;
Frunză-a așternut,
Cu frunză-nvălit!”
Baba, d-auzea,
Îndată pleca,
Dân cârji cârjâind,
Dân ochi lăcrămând,
Dân gură strigând,
Nimini răspunzând!
Și ea să ducea
Și voinic găsea!
La cei brazi înalți,
Nalți și dăfăimați,
Dă frunza-ncărcați!
Acolo zăcând,
Dân luptă rănit;
Frunză-a așternut,
Cu frunză învălit!
Mă-sa dă-l vedea,
Ea că începea,
Începea a plângea!
Voinic îi zicea:
— „Tu măicuța mea!
Taci, să nu mai plângi.
Și tu să te duci

Pă vâlcele-adânci,
 Și tu să aduci
 Ierburi d-ale dulci,
 Să pui la răni mici!
 Apoi tu să cari
 Dîn vâlcele mari
 Ierburi d-ale tari,
 Să pui la răni mari!”
 Mă-sa să ducea
 Pă vâlcele mici,
 Scotea buruieni dulci,
 Punea la răni mici;
 Pă vâlcele mari,
 Scotea buruieni tari,
 Punea la răni mari.
 Și ea-l căuta,
 Și mi-l vindeca!
 Apoi îl ruga
 Acasă-a pleca,
 Iar voinicu că nu vrea,
 El pă cal încăleca
 După oaste să lua,
 Pă mă-sa aci lăsa,
 Mă-sa rămânea,
 Dîn ochi ea plângând,
 Dîn gură zicând:
 — „Voinicu-i voinic,
 Mult mi-e rânduie,
 Moară canunit!”
 Și-acas’ să-ntorcea,
 Dîn ochi ea plângând,
 Dîn cârji cârjâind!

(G. Gr. Tocilescu, *Materialuri folcloristice*,
 București, 1900, vol. I, pp. 1230-1233)